

asiassana

1/74

SISÄLTÖ

LUKIJALLE	s. 1
Kari J. Kettula, TAVOITTEENA DEMOKRAATTINEN KIRJASTO	s. 3
KOKOUSKUTSU UDK:N YLEISKOKOUKSEEN JA KOKOUKSEN ESITYSLISTA	s. 6
ESITYS UDK:N TOIMINTASUUNNITELMAKSI TOIMI- KAUDELLE 1973-74	s. 7
ESITYS UDK:N TALOUSARVIOKSI TOIMIKAUDELLA 1973-74	s. 11
HARJOITTELIJAT MUKAAN KIRJASTOALAN VIRKAEHTO- SOPIMUKSIIN	s. 14
KULTTUURIVAIHTOON SOSKOMIN KANSSA!	s. 16
Merja Huovila, LAITOKSEN KEHITTÄMINEN KUULUU SINULLE	s. 17
MITÄ UDK TEKEE	s. 20

Koostaneet: Sari Andersson
Merja Huovila
Riku RiihÄ
Pirkko Vuorela

LUKIJALLE

Tämä Asiasana, jota juuri luot on UDK:n lehden ensimmäinen numero. Tästä lehdestä on tarkoitus kehittää kirjastotieteen ja informatiikan opiskelijoiden mahdollisimman monipuolinen tiedotus-, keskustelu- ja kulttuurilehti. Onnistuakseen yritys tarvitsee meidän kaikkien tuom: selontevoja ja kannanottoja sekä erilaisista "kirjastokysymyksistä" ja alan opiskeluasioista että yleensä kulttuuri-, opiskelija- ja yhteiskuntapolitiikasta kaunokirjallisia tuotteita unohtamatta.

Ruotsissa on maan kirjastolehtien mukaan keskusteltu melko vilkkaasti yleisten kirjastojen kirjavalmista. Suomalaisen keskustelu on jo pitkään ollut melko laimeaa, ongelmallisimmaksi on koettu kirjastojen suhde massavihteseen. Toivottavasti nyt keväällä ilmestyvä kirjastopoliittinen huuto-merkki Kirjalaina antaa uutta tietoa kirjaston ja yhteiskunnan kytkennöistä. Kirjavalminta liittyy kiinteänä osana kirjastolaitoksen tavoitteenasetteluun ja tehtävämäärittelyyn. Syksyllä -73 asetettiin näitä asioita pohtiva "Nummisen kirjastokomitea", jonka tehtävänä on selvittää myös tavoitteiden konkretisoimismahdollisuudet. Tämä lehti voisi olla esimerkiksi meidän keskusteluforumimme sekä koko kirjastolaitoksen periaatekysymyksissä että alan erikoisongelmia pohdittaessa.

Nykyisin voi kysyä esim.

- Onko kirjastolaitos unohtanut tiedonvälittäjän tehtävänsä?
- Ovatko kirjastojemme kirjakokoelmat riittävän monipuoliset,

löytyykö hyllyistä klassikkoja, Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden kirjallisuutta tai kotimaisia omakustantaita?

- Onko kirjallisuudesta tullut markkinatalousjärjestelmän suurkustantajien puolustuskyvytön uhri ja kunnallisesta kirjastolaitoksestamme pelkkään taloudelliseen voittoon tähtäävän kustannuspolitiikan voimaton myötäilijä?

Keskustelun avaukseksi lainaus Marjatta Kaukosen artikkelista:

Yhteiskunnan ylläpitämät ja valvomat kirjastot eivät tällä hetkellä täytä tiedonvälittäjän tehtäväänsä, eivät edes niissä puitteissa kuin se nykyisen kustannuspolitiikan vallitessa olisi mahdollista. Kirjastonhoitajat vetoavat kysynnän ja tarjonnan lakiin eli siihen, että suuri yleisö pyytää vain sota- ja viihdekirjallisuutta. Kirjastolaitos ei katso tehtäväkseen miettiä, mistä tämä johtuu. Siksi demokraattisten järjestöjen on ehdottomasti ruvettava vaatimaan kirjastoilta rauhaan ja oikeudenmukaisuuteen, todelliseen historialliseen kehitykseen ja inhimillisyyden korostamiseen keskittyneitä kirjoja. On vaadittava informaatiotilaisuuksia, joissa käsiteltäisiin sosialististen maiden ja vapautensa puolesta taistelevien kansojen kirjallisuutta. Ja näitä kirjoja on saatava kirjastojen hyllyille. Valtiovallan on otettava huomioon, että rauhan ja ystävyyden politiikkaa vahingoittava toiminta ilmenee mm. siinä, että kieltäydytään esittelemästä kansallemme neuvostokulttuurin saavutuksia tasapaksun angloamerikkalais-EEC:läisen kulttuurin kustannuksella, jonka olennainen sisältö on ihmisviha, työn ja ihmisen halventaminen. (Lipunkantaja, P-H SNDL 25 v.)

Tämä numero on ilmainen näyttenumero, jonka oleellisin sisältö koostuu UDK:n yleiskokousmateriaalista, jotta ehtisimme tutustua siihen kyllin perusteellisesti.

Yleiskokouksessa tavataan!

Asiasana helmikuussa 1974

TAVOITTEENA DEMOKRAATTINEN KIRJASTO

Vuosi 1973 oli Suomen kulttuuripoliittisessa kentässä peruskartoitusten ja järjestäytymisen aikaa. Vuoden aikana valmistuivat kirjallisuuden tukitoimikunnan, oppikirjamateriaalikomitean, teatterikomitean, elokuvapoliittisen komitean, kuvataiteen koulutus - ja museotoimikunnan sekä mielipidelehtitoimikunnan mietinnöt. Valmistumisvaiheessa on kulttuuritoimintakomitean mietintö, jolla tulee olemaan tärkeä kokonaismerkityksensä.

Kulttuurityöntekijät järjestäytyivät vuoden 1973 aikana poliittisesti. Kulttuurityöntekijöiden sosiaalidemokraattinen yhdistys, Kulttuuridemokraatit, Kulttuurityöntekijöiden liitto sekä kaksi porvarillista yhdistystä keräävät erilaisia poliittisia katsantokantoja edustavia kulttuurityöntekijöitä omiin toimintayksikköihinsä. Tämä solventää kulttuuripoliittista kokonaiskuvaa ja poistaa roskapuheet kulttuurista epäpoliittisena ilmiönä.

Kirjastolaitos on olennainen osa suomalaisen kulttuurin kenttää ja siinä heijastuvat myös samat ristiriidat kuin muualsakin suomalaisessa yhteiskunnassa. Samalla tavalla kuin EEC-sopimus tulee vaikuttamaan kielteisesti talouskehitykseen ja työntekijöiden asemaan, samalla tavalla EEC-sopimuksen haittavaikutukset tulevat näkymään Suomen kulttuurikentässä. Länsimaiset standardoidut kulttuurituotteet tulvivat entistä enemmän markkinoillemme ja edistyksellisillä kansallisilla kulttuurituotteillamme tulee olemaan kovat ajat. Kulttuurin alueella havaittiin vuoden 1973 aikana voimakkaita konservatiivisia taaksepäinvetoja, joiden johdossa olivat opetusministeri Marjatta Väänänen ja maan oikeistovoimat kivikautisine asenteineen.

Kirjastolaitoksen piirissä eivät edistyksen ja taantumuksen välillä käytävät taistelut ole aina olleet niin selvästi esillä kuin muilla kulttuurin alueilla (yleisradio, elokuva, teatteri). Monet kirjastolautakuntien jäsenet, jotka ovat edustaneet erilaisia poliittisia puolueita, ovat ilmoittaneet

oudosti, että lautakunnat ovat olleet yleensä yksimielisiä kuin sopuisa suurperhe. Suurissa kirjastoissa kirjastonjohtajat ovat ihmetelleet vaatimuksia henkilökuntaneuvostoista ja luottamusmiehistä sanoen, että kirjastossa ovat kaikki sopuisasti samassa veneessä. Kirjavalintakeskusteluissa ei ole useinkaan kiinnitetty huomiota kirjallisuuteen osana joukkotiedotusta ja sen poliittisia funktioita. On kuviteltu, että ristiriita kirjallisuudessa olisi ns. eliittikirjallisuuden ja massakirjallisuuden välillä. Ei ole tajuttu sitä, että kirjallisuudessa kuin muillakin kulttuurin alueilla ristiriita on demokraattisen ja taantumuksellisen kulttuurituotteen välillä.

Alussa mainitut mietinnöt korostavat kirjastojen merkitystä monipuolisena kunnallisena kulttuurin jakelupisteenä. Kirjastoalalla työskentelevien demokraattisten kirjastotyöntekijöiden on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota demokraattisten kulttuurituotteiden edistämiseen (kirjoihin, lehtiin, elokuihin, levyihin, teatteriesityksiin ...).

VUOSI 1974 DEMOKRAATTISEN KIRJASTOTOIMINNAN VUODEKSI

Vuosi 1974 tulee olemaan hyvin tärkeä vuosi kirjastotoiminnan kannalta. Viime vuoden lopussa asetettiin ns. Nummisen komitea, jonka tehtävänä on määritellä yleiselle kirjastolaitokselle asetettavat tavoitteet sekä tutkia, miten nuo tavoitteet voidaan toteuttaa. Tämän komitean työ on ratkaisevan tärkeä ja tullee määräämään kirjastojen toimintoja moniksi vuosiksi eteenpäin. Nummisen komitean työtä on syytä tarkasti seurata, ja sitä voi auttaamahdollisimman demokraattisen tuloksen aikaansaamiseksi.

Joskus on kuullut sanottavan, että kirjastoalalla puuttuu kanavia demokraattisen toiminnan ajamiseksi. Tämä ei pidä paikkaansa. Kirjastomaailmassa toimii monia järjestöjä ja organisaatioita, joiden kautta voidaan vaikuttaa kirjastoalan kehitykseen. Suomen Kirjastosaura, joka on laajin kirjastoalan järjestömme, pitää vuosikokouksensa tänä kesänä. Kokouksessa valitaan seuralle uusi hallitus. On erittäin tärkeää, että demokraattiset ja edistykselliset kirjastoihmi-

set liittyvät Suomen Kirjastoseuran jäseniksi ja tulevat kesällä muuttamaan seuran edistyksellisen kirjastotoiminnan välineeksi. Kirjastoseuran keskustoimikunnasta on puuttunut kirjastoalan opiskelijoiden edustaja, mikä selittääkin seuran uneliaan suhtautumisen kirjastoalan koulutukseen. Kirjastoapulaisten edustaja on seuran johtolimiin saatu pitkällisen määrätietoisen kamppailun tuloksena. Suomen Kirjastoseuraan liittyminen ja siinä toimiminen on eräs muutoksen kanava.

Kirjastopoliittinen yhdistys on koko maan laajuinen demokraattisia ja edistyksellisiä kirjastotyöntekijöitä ja opiskelijoita kokoava yhdistys, joka toimii erilaisia poliittisia mielipiteitä omaavien ihmisten muodostamana vaikutuskanavana. Kulunut vuosi oli voimien kokoamisen vuosi. Yhdistyksen jäsenmäärä kaksinkertaistui ja tiedote levisi yli maan monena satana kappaleena. Kirjastopoliittiseen yhdistykseen liittymisen ajaa edistykseen asiaa.

Useissa kirjastoissa toimii aktiivisia ammattiosastoja, joiden toimintaa on tuettava. Henkilökuntaneuvostojen perustamista on nopeutettava työpaikkakohtaisten demokraattisten prosession alullepanemiseksi. Monet kirjastotyöntekijät ovat poliittisesti järjestäytyneitä. Heidän tulisi pitää yhteyttä oman puolueensa edustajiin kirjastolautakunnissa ja valtuustossa, jotta kirjastolaitoksen demokratisoituminen etenisi nopeasti kuntatasolle.

VUOSI 1974 DEMOKRAATTISEN KIRJASTOTOIMINNAN VUODEKSI

Kari J. Kettula
KPY:n puheenjohtaja

KOKOUSHKUTSU

Kirjasto-opiokelijain yhdistyksen UDK:n yleiskokoukseen maanantaina 11.02.1974 klo 19.30 (Karstun luennon jälkeen) Domus-ravintolan kabinettiin.

Kokouksen jälkeen illanvietto.

UDK:n johtokunta

TERVETULOA

UDK:n yleiskokous 11.02.1974 klo 19.30

ESITYSLISTA

- 1 § Kokouksen avaus
- 2 § Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
- 3 § Kokousvirkaileijoiden valinta
- 4 § Työjärjestyksestä päättäminen
- 5 § Ilmoitusasiat
- 6 § Esitys yhdistyksen toimintasuunnitelmaksi 1973-74
- 7 § Esitys yhdistyksen talousarvioksi 1973-74
- 8 § Ehdotukset harjoittelijain palkkoja koskeviksi vaatimuskirjeiksi
- 9 § Kurssivaatimustilanne
- 10 § Muut mahdollisesti esille tulevat asiat
- 11 § Kokouksen päättäminen

(Kokouksen jälkeen vapaamuotoisempaa keskustelua, aiheena esim. kurssivaatimusten uudistaminen lukukaudeksi 1974-75.)

ESITYS UDK:N TOIMINTASUUNNITELMAKSI TOIMIKAUDELLE 1973-74

1. VUOSI 1974 DEMOKRAATTISEN KIRJASTOTOIMINNAN VUODEKSI

Yhdistyksen päätaistelutehtävä toimikauden aikana on toiminta demokraattisen tiedon- ja kulttuurinvälityksen puolesta, sekä toiminta kirjastotyöntekijöiden aineellisen ja sosiaalisen aseman parantamiseksi. Molemmissa näissä kysymyksissä on avainasemassa Suomen Kirjastoseura, jonka tulisi kyetä antamaan aloitteita ja ohjaamaan kirjastoalan kehitystä oikeaan, demokraattiseen suuntaan. Niinpä keskeiseksi kysymykseksi nousee demokraattisten voimien riittävän edustuksen saaminen Suomen Kirjastoseuran johtokuntaan, joka uusittujen sääntöjen mukaisena valitaan kesällä 1974.

Tämä tavoite on kuluvana toimikautena yhdistyksemme toiminnassa keskeinen. Yhdistys tulee antamaan kaiken tukensa demokraattisten kirjastotyöntekijöiden pyrkimyksille sellaisen toimintasuojelman laatimiseksi, joka kokonaisvaltaisesti määrittelisi keinot demokraattisen kirjastotoiminnan toteuttamiselle maassamme, ja johon sisältyisivät kirjastotyöntekijöiden aseman parantamiseen tarvittavat välttämättömät toimenpiteet.

Toiminnassaan yhdistys pyrkii saamaan tarpeellisen kontaktin valtakunnallisen demokraattisten kirjastotyöntekijöiden järjestön KPY:n kanssa.

Toisaalta yhdistys pyrkii osoittamaan kaikille alan opiskelijoille oman demokraattisen etujärjestötoimintansa välttämättömyyden. Yhdistys pyrkii toimintamuotojensa monipuolistamiseen, palveluidensa kehittämiseen ja toimintansa tiivistämiseen laitoskohtaisena opiskelijoiden etujärjestönä kaikissa opintoihin ja opinto-olosuhteisiin liittyvissä kysymyksissä. Se noudattaa omalta osaltaan johdonmukaisesti niitä suuntaviivoja, joita edellytetään myös Suomen Kirjastoseuralta valtakunnallisella tasolla kirjastotoiminnan kehittämiseksi ja kirjastotyöntekijöiden aseman puolustamiseksi.

2. YHDISTYKSEN TOIMINNAN MONIPUOLISTAMINEN

Yhdistyksen on tehostettava toimintaansa kulttuurin ja järjestökoulutuksen alueilla. Yhdistyksen illanviettoihin tulee pyrkiä saamaan korkeatasoista ja kiinnostavaa ohjelmaa. Jokaisen opiskelijan tulisi olla selvillä siitä, millaiset ovat Suomen Kirjastoseuran mahdollisuudet ja toimintahalukkuus kirjastotalan kehittämiseksi ja alan työntekijöiden aseman puolustamisessa. Niin ikään ay-poliittinen selvitystyö on aloitettava, ja opiskelijoiden tietoisuutta ammatillisesta järjestäytymisestä kohotettava. On selvää, ettei AKAVA ole paras keskusjärjestö näihin tarkoituksiin. Yhdistyksen jäsenten olisi myös saatava järjestökuulutusta (esim. TAMYN järjestämänä). Opiskelijoiden nykyisin huonorevasta sosiaalisesta asemasta ja suunnitelluista parannustoimista olisi saatava enemmän tietoa. Liikuntatoimintaa jatketaan.

3. YHDISTYKSEN TARJOAMIEN PALVELUJEN PARANTAMINEN

Yhdistyksen jäsenilleen tarjoamat palvelut ovat edellisvuosina olleet melko hyvät. Yhdistyksen harjoittanut opintoneuvontaa, opintomonistojen ja kurssikirjareferaatien valmistusta ja vuokrausta, tutortoimintaa (siihen liittyen tenttilukuryhmät) ja harjoittelunvälitystä. Lisäksi on tiedotettu opintoasioista, tehty aloitteita laitosneuvostolle ja tiedekunnalle erilaisista yhteishyödyllisistä kysymyksistä, ja painostettu päättäviä elimiä, jotta laitokselle saataisiin enemmän opettajavoimia. Näiden palvelusten taso ei saa laskea, vaan niistä on vastattava tunnollisesti sekä pyrittävä niitä edelleen kehittämään ja etsimään uusia palvelumuotoja. Kevään aikana on valittava nykyisistä opiskelijoista ensi vuodelle sopivat tutorit.

Eritoten on pystyttävä taistelemaan harjoittelijoiden palkat kevään 1974 kunnallisiin virkaehtosopimukseen Y3 palkkaluokan suuruisina (n. 930,-/kk), ja tietenkin samoin myös tieteellisissä kirjastoissa.

Näihin toimintoihin on liitettävä toiminta kirjastotyöntekijöiden ammatin arvostuksen kohottamiseksi ja työ kunnollisten palkka- ja työolojen puolesta. Näistä asioista on saatava myös Suomen Kirjastoseura kiinnostumaan.

4. PERIAATEOHJELMAN VALMISTAMINEN

Yhteistyössä muiden demokraattisten kirjastotyöntekijöiden kanssa on aloitettava periaateohjelmatyö, jonka tulee määritellä tavoitteemme paitsi kuolūtuksessa myös kirjastotoiminnan kehittämisessä ja ammatillisen järjestäytymisen keskeisissä kysymyksissä. Tällaisen ohjelman luomiseksi on toimittava yhdessä Kirjastopoliittisen yhdistyksen kanssa, se hän toimii valtakunnallisesti demokraattisten kirjastotyöntekijöiden ja muiden alan kehittämistä kiinnostuneiden järjestönä. Kontaktien luomiseksi alan helsinkiläisiin opiskelijoihin pyritään järjestämään retki Helsinkiin ja tapaaminen heidän kanssaan. Lisäksi harjoittelijan palkkoja koskevat vaatimuskirjeet voidaan toteuttaa yhdessä SSKH:n opiskelijoiden kanssa.

Yhdistyksen tulee järjestää opiskelijoiden keskuudessa Kirjastopoliittisen yhdistyksen jäsenhankintakampanjoita. Rohkaisevana olkoon vuoden vaihteessa saavutettu kampanjatulos: 52 uuden jäsenen hankkiminen Suomen Kirjastoseuraan.

Kirjastotyöntekijöiden on koottava voimansa, selvitettävä tavoitteensa ja toimittava yhteisvoimin niiden toteuttamiseksi. Pelkästään aineellisten ehtojen turvaaminen tekee sen nykytilanteessa välttämättömäksi. On tutkittava miten ammatillisessa järjestäytymisessä voidaan päästä kestäväälle ja yhteiselle pohjalle, jotta mahdollisuudet ehtojemme puolustamiseen parantuisivat.